



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

гр. София, бул. "Александър Стамболийски", № 17, тел.: 02/ 9400900; факс: 02/ 9818145;
дежурен тел.: 02/ 9879551; e-mail: info@mc.government.bg, URL: www.mc.government.bg

Рег. № 33-00-74 09-11-2021

УВЕДОМЛЕНИЕ по чл. 66 от АПК

На основание чл. 66 от Административнопроцесуалния кодекс и чл. 14, ал. 1, т. 2 и чл. 65, ал. 1, т. 2 от Закона за културното наследство (ЗКН), Министерството на културата уведомява заинтересованите лица, че във връзка с предложение от директора на Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) открива производство по издаване на общ административен акт за **предоставяне на статут на обект „Летищен комплекс „Божурище“, намиращ се в землището на с. Гурмазово, община Божурище, обл. София, с класификация на групова историческа и урбанистична недвижима културна ценност, с категория „национално значение“**

Основни съображения за издаване на акта:

С писма от НИНКН с вх. № 33-00-74/28.01.2021 г. и вх. № 33-00-74/05.02.2021 г. са посочени следните мотиви за предложението:

Летищен комплекс „Божурище“ притежава важна историческа, мемориална, устройствена и архитектурно-строителна стойност и обществена значимост. Това е обект с безспорна възпитателна и образователна стойност като материално свидетелство, съхраняващо част от националната памет.

Летищен комплекс „Божурище“ представлява свидетелство за постиженията на българската военна и гражданска авиация и инженерни науки от първата половина на XX век.

Това е първото летище в югоизточна Европа и едно от най-старите на континента – построено между 1912-14 г. на база на проектната документация на немското летище Гросенхайм, построено през 1910-14 г. край Дрезден.

Развитието на аеродрума е свързано със значими събития в българската история, с дейността на изявени исторически личности, с развитието на практиките по заслоняване, производство и тестване на авиационна техника, с прилагането на нови концепции, идеи, техники и технологии, както и за развитието в България на актуалните в миналото строителни и устройствени практики, свързани със специфичната сфера на въздухоплаването.

Летищният комплекс има висока мемориална стойност, тъй като средата му е източник на автентични носители и следи на национална памет. Летище „Божурище“ като исторически център на зоната е свързано с изграждането на българската военна доктрина и е в контекстуална връзка с мемориала на загиналите войни при Сливница. В исторически аспект летището представлява хармонично планирана устройствена композиция, с обособени функционални зони, с ценни архитектурно-строителни обекти, свидетелства за иновативност и високи технически постижения в областта на индустриалното строителство.

Историческото летище е културна ценност със значение за урбанистичната история на Европейската модерна епоха - XIX – XX в., за успешното вписване в началото на XX в. на българската територия и пространство в структурата на най-модерната за времето си европейска комуникационно- инфраструктурна мрежа.

Летищен комплекс „Божурище“ се явява градообразуващ фактор за възникване и развитие на урбанистичната структура на съвременния град Божурище. Устройствената логика на еволюцията и разгръщането на населеното място до голяма степен е обусловена от развитието на аеродрума.

Голяма част от съставните елементи на обекта са незасегнати от по-късните устройствени намеси. Оригиналният облик на сградите и съоръженията, елементи на комплекса, е съхранен във висока степен. По-късните намеси в голямата си част са обратими и не компрометират съществено цялостния облик и значимостта на обекта. В значителна степен са съхранени автентичните характеристики и концепцията за обекта. Развитието на комплекса през втората половина на XX век с нови промишлени сгради е свързано с развитието на военната авиация и индустрия. Новото застрояване не засяга летателното поле, то е от компактни промишлени обеми, изградени в съответствие с основните устройствени оси на историческата структура. Съхранена е ролята на комплекса като градообразуващ фактор на съвременния гр. Божурище. Местоположението и контекстуалните му връзки с исторически компоненти на средата определят неговата висока значимост като фактор за устойчивото развитие на територията.

Обектът в настоящия си вид показва силна и важна връзка с конкретните исторически събития и процеси. Степента на съхраненост на целостта на груповия обект и неговата среда е достатъчна за изява на стойностните му характеристики.

До голяма степен е съхранена в автентичен вид и средата на комплекса по отношение на нейни основни компоненти като релеф, мащаб, устройство и застрояване.

Обектът се възприема от различни гледни точки, а с предоставянето на парк „Орлите“ за обществен парк тези възможности се увеличават.

Съществува голям обществен интерес към обекта и силно заявена гражданска позиция за запазването на летателната функция. Съхранена е богатата текстова и фото-документация. Колективната памет за обекта е добре съхранена.

Комплексът притежава значим потенциал за по-нататъшното развитие на територията и включването ѝ в системата на културния туризъм в евро-регионален план и за оформянето на мрежата от културни коридори и културни пътища в Югоизточна Европа.

1. Териториален обхват:

1.1. Териториалният обхват на групова историческа и урбанистична недвижима културна ценност „Летищен комплекс „Божурище“:

Територията на ПИ 18174.71.1, 18174.71.2, 18174.71.3, 18174.71.4, 18174.71.269 и 18174.44.1 и част от територията на ПИ 18174.44.147.

1.2. Граници на групова историческа и урбанистична недвижима културна ценност „Летищен комплекс „Божурище“:

Граничната линия тръгва от точка 1406 от кадастралната карта, върви по североизточната граница на ПИ 18174.71.1 до точка 1381 от кадастралната карта, продължава последователно по североизточните граници на ПИ 18174.71.2, 18174.71.269, 18174.44.1 и 18174.44.147 до точка 507 от кадастралната карта, продължава по югоизточната граница на същия ПИ до точка 891 от кадастралната карта, през новите точки I, II, III и IV до точка 1441 от кадастралната карта и през точки 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1378 и 1405 по южната и северозападната граници на ПИ 18174.71.1 и затваря контура в точка 1406 от кадастралната карта.

1.3. В обхвата на груповата недвижима културна ценност се определят 4 зони:

1.3.1. Зона „А“ - летателно поле на исторически развилия се летищен комплекс „Божурище“:

1.3.1.1. Териториален обхват на Зона „А“:

Части от територията на ПИ 18174.44.147 и 18174.44.1

1.3.1.2. Граници на Зона „А“:

Граничната линия на зона „А“ тръгва от точка 891 от кадастралната карта, преминава през новите точки I, II, III и IV, продължава през точки 1441, 1971, 1559, 1167, 1561 и 1399 от кадастралната карта, през новите точки V, VI, VII и VIII, през точки 1168, 1169 и 1170 от кадастралната карта, през новите точки с номера IX, X и XI и затваря контура в точка 891 от кадастралната карта.

1.3.1.3. Подзона „А-1“ – летателно поле с писти за излитане и кацане:

1.3.1.3.1. Териториален обхват на подзона „А-1“:

Части от територията на ПИ 18174.44.147 и 18174.44.

1.3.1.3.2. Граници на подзона „А-1“:

Граничната линия на зона „А-1“ тръгва от точка 891 от кадастралната карта, преминава през новите точки I, II, III и IV, през точки 1441, 1971, 1559, 1167, 1561 и 1399 от кадастралната карта, през новите точки V, VI, VII, VIII, XVIII, XVII, XVI, XV, XIV, XIII, XII, X и XI и затваря контура в точка 891 от кадастралната карта.

1.3.1.4. Подзона „А-2“ – територия с изградени площадки за обслужване на въздухоплаването и с мемориални знаци, свързани с паметни събития от българската авиационна история:

1.3.1.4.1. Териториален обхват на подзона „А-2“:

Част от територията на ПИ 18174.44.147.

1.3.1.4.2. Граници на подзона „А-2“:

Граничната линия на подзона „А-1“ тръгва от нова точка VIII, през точки 1168, 1169 и 1170 от кадастралната карта, през новите точки IX, X, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII и XVIII и затваря контура в нова точка VIII.

1.3.2. Зона „Б“ – зона за наземно обслужване на исторически развилия се летищен комплекс „Божурище“:

Състои се от последователно създадени в исторически план части за наземно обслужване, които впоследствие се сливат в рамките на единно функционираща структура. Първоначално се изгражда западната част на наземното обслужване, чието развитие започва след 1914 г. и бележи връх в периода 1914-17 г. В този период са изградени четири от съхранените елементи на аеродрум „Божурище“ - сградата на първия хангар за аероплани, сградата на ремонтната аеропланна работилница, сградата на аерофотографския отдел и сградата на параклиса. Вторият етап на развитие на летищния комплекс започва след 1917 г. и бележи връх в периода между заключителния етап на Първата световна война и края на Втората световна война. От този период са шест от съхранените елементи на аеродрум „Божурище“ – сградата на „Д.А.Р.“ (Държавна аеропланна работилница - Божурище), сградите на хангар I, хангар II и разположената между тях административната постройка, сградата на хангар III и сградата на аерогарата при летище „Божурище“.

1.3.2.1. Териториален обхват на зона „Б“:

Части от територията на ПИ 18174.44.1 и 18174.44.147.

Граничната линия на зона „Б“ тръгва от точка 1381 от кадастралната карта, през точки 1326, 1164, 1271, 1270, 1269, 1268, 1267, 1266, 1265, 1264, 114, 113, 112, 111, 117, 506 и 507 от кадастралната карта, върви по североизточните граници на ПИ 18174.71.2, 18174.71.269 и 18174.44.1, след това през точка 142 до точка 891 от кадастралната карта върви по югоизточната граница на ПИ 18174.44.1; от точка 891 от кадастралната карта граничната линия продължава като свързва в полигон новите точки XI, X, IX, 1, 2, 3, 4 и 5, точки 1297 и 1298 от кадастралната карта, нови точки 6 и 7, точки 1321, 402 и 1409 от кадастралната карта, минава по западната граница на ПИ 18174.71.2 през точки 1274, 1275 и 1386 от кадастралната карта и затваря контура в точка 1381 от кадастралната карта.

1.3.3. Зона „В“ - парк „Орлите“:

Тази зона от началото на създаване на комплекса е била определена за битово-стопанска територия и като зона за рекреация. Композицията на алейната мрежа на парковата територия е обвързана с двете основни композиционни оси на летищния комплекс „Божурище“. В началото там се е разполагало стопанството. До Сухото дърво е бил създаден първият цветен партер. В периода 1919-50 г. зеленчуковите градини и стопански постройки се изместват на юг по протежение на пътя между Божурище и Гурмазово, а в границите на днешния парк се построява метеорологична станция и техническа служба. Впоследствие цветният партер до Сухото дърво е бил премахнат, паркът е бил оформен с дървесна растителност. Появяват се алеите и се изграждат беседки, където пилотите се събират по време на почивки. Територията на парка се развива трайно като такава и представлява преход към жилищните зони на гр. Божурище.

1.3.3.1. Териториален обхват на зона „В“:

Територията на ПИ 18174.71.1

1.3.3.2. Граници на зона „В“:

По границите на ПИ 18174.71.1

1.3.4. Зона „Г“:

Зона с производствени сгради, построени през втората половина на XX и началото на XXI в. Състои се от нови промишлени сгради, свързани с развитието на военната авиация и индустрия. Новото застрояване не засяга летателното поле, то е от компактни промишлени обеми, изградени в съответствие с основните устройствени оси на историческата структура.

1.3.4.1. Териториален обхват на зона „Г“:

Територията на ПИ 18174.71.3 и 18174.71.4 и части от територията на ПИ 18174.71.269 и 18174.44.1

1.3.4.2. Граници на зона „Г“:

Граничната линия тръгва от точка 1409 от кадастралната карта, продължава през точки 1402 и 1321 от кадастралната карта, новите точки 7 и 6, точки 1298 и 1297 от кадастралната карта, новите точки 5, 4, 3, 2, 1 и IX, точки 1170, 1169 и 1168 от кадастралната карта, новите точки VIII, VII, VI и V, точки 1399, 1561, 1167 и 1559 от югоизточната и южна граници на ПИ 18174.71.3, точки 1971, 1441, 1959 и 1958 от южната и западна граници на имот 18174.71.4 и затваря контура в точка 1409 от кадастралната карта.

1.4. Териториален обхват на охранителна зона на ГНKC:

1.4.1. Териториален обхват на охранителната зона:

Част от територията на ПИ 18174.44.147.

Регистър на координатите на новите точки
(Координатна система БГС 2005 година):

точка №	X	Y
I	4738014.726	312479.372
II	4737821.631	312371.842
III	4737842.259	311534.736
IV	4737962.099	311537.689
V	4738299.602	312024.824
VI	4738339.425	312059.028
VII	4738160.027	312259.264
VIII	4738135.060	312263.255
IX	4738143.947	312382.683
X	4738109.929	312421.144
XI	4738151.533	312457.732
XII	4738081.016	312453.834
XIII	4738019.308	312430.364
XIV	4738019.308	312339.193
XV	4737994.259	312339.193
XVI	4737994.259	312153.971
XVII	47378060.991	312153.971
1	47378183.859	312417.906
2	47378239.185	312355.223
3	47378211.129	312331.125
4	47378399.281	312110.441
5	47378372.610	312087.531
6	47378458.095	311989.541
7	47378385.744	311926.161

1.4.2. Граници на охранителна зона:

Границата на охранителната зона започва от северозапад от точка 1448 от кадастралната карта, върви по северната граница на ПИ 18174.44.147 до точка 1441 от кадастралната карта, продължава през новите точки IV, III, II и I до точка 891 от северната граница на ПИ 18174.44.147 и продължава по северната, източната, южната и западна граници на същия имот до затваряне на контура в точка 1448 от кадастралната карта.

1.5. Единични недвижими културни ценности, разположени в границите на ГАНКЦ:

1.5.1. В обхвата на Зона „А“ на ГНКЦ:

1.5.1.2. Летателно поле при „Летищен комплекс Божурище“ в ПИ 18174.44.147 и част от ПИ 18174.44.1 - единична историческа недвижима културна ценност с категория „национално значение“ - обект „1“ в приложената карта.

1.5.2. В обхвата на Зона „Б“ на ГНКЦ:

1.5.2.1. Сградата на Държавна аеропланна работилница (ДАР) в ПИ 18174.44.1 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „национално значение“ – обект „2“ в приложена карта;

1.5.2.2. Сградата на Хангар I в ПИ 18174.44.1 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „местно значение“ - обект „3“ в приложена карта;

1.5.2.3. Сградата на Хангар II в ПИ 18174.44.1 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „местно значение“ - обект „4“ в приложена карта;

1.5.2.4. Административна сграда в ПИ 18174.44.1 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „ансамбловое значение“ - обект „5“ в приложена карта;

1.5.2.5. Сградата на Хангар III в ПИ 18174.44.1 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „национално значение“ - обект „6“ в приложена карта;

1.5.2.6. Сградата на аерогарата в ПИ 18174.44.147 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „национално значение“ - обект „7“ в приложена карта;

1.5.2.7. Сградата на параклиса в ПИ 18174.71.269 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „ансамбловое значение“ - обект „8“ в приложена карта;

1.5.2.8. Сградата на първия хангар за аероплани в ПИ 18174.71.269 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „национално значение“ - обект „9“ в приложена карта;

1.5.2.9. Сградата на ремонтната аеропланна работилница в ПИ 18174.71.269 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „национално значение“ - обект „10“ в приложена карта;

1.5.2.10. Сградата на аерофотографския отдел на летище Божурище в ПИ 18174.71.269 - единична историческа и архитектурно-строителна недвижима културна ценност с категория „местно значение“ - обект „11“ в приложена карта

1.6. Единични недвижими културни ценности, разположени в границите на охранителната зона на ГНКЦ:

Няма

2. Предписания за опазване на:

2.1. Територията на недвижимата културна ценност:

2.1.1 Общи предписания за опазване на груповата историческа и урбанистична недвижима културна ценност „Летищен комплекс „Божурище“:

- Изисква се територията, включена в границите на груповата недвижима културна ценност и в охранителната ѝ зона, да бъде отразена в действащите устройствени планове и като „защитена територия за опазване на културното наследство“.
- Допуска се по установения нормативен ред подновяване на летателната функция на летателна площадка за атракционни, спортни и учебно-образователни и други цели за леката авиация.
- Допуска се използване на територията за експозиционна, музейна, спортна, учебно-образователна, атракционна дейност, чествания и други мероприятия, свързани с историята и развитието на авиационното дело.
- Изисква се изпълнение на консервационни и реставрационни работи на главния портал и декоративната му скулптурна украса, връщане на оригиналните фигури на „орлите“, ако те са налични или изработката им по съществуваща архивна документация.
- Изисква се изпълнение на консервационни и реставрационни работи на съществуващите паметници и паметни знаци, свързани с историята на „Летищен комплекс „Божурище“.
- Допуска се поставянето на нови монументално-декоративни елементи и паметни знаци в рамките на груповата недвижима културна ценност, ако те се отнасят до исторически събития, личности и места, свързани с „Летищен комплекс „Божурище“.

- Изисква се осигуряване на обществен достъп на територията на „Групова историческа и урбанистична недвижимата културна ценност – „Летищен комплекс „Божурище” с цел пълноценната му социализация и представяне.
- Изисква се съхраняване на запазените пространствени визуални връзки между отделните елементи и зони на „Летищен комплекс „Божурище”.
- Допуска се разполагане на информационни елементи, свързани с функциите в територията на груповата недвижима културна ценност.
- Изисква се обозначаване по единен проект на груповата недвижима културна ценност и на единичните недвижими културни ценности в нейните граници по начини и на места, съобразени с ценностните характеристики на обектите.
- Изисква се изготвяне на план за опазване и управление на ГНКЦ.
- Всички намеси на територията на ГНКЦ се доказват с проекти, съгласно действащата нормативна уредба.

2.2. Предписания за опазване на отделните зони в обхвата на групова историческа и урбанистична недвижима културна ценност „Летищен комплекс „Божурище“:

2.2.1. Зона „А“ - Летателно поле на исторически развилия се летищен комплекс „Божурище“:

2.2.1.1. Подзона „А-1“ – летателно поле с писти за излитане и кацане:

- Допуска се по установения нормативен ред за осъществяване на въздухоплавателна дейност подновяване на летателната функция на летателна площадка за атракционни, спортни, учебно-образователни и други цели за леката авиация.
- Не се допуска строителство на сгради и съоръжения и провеждането на надземни инфраструктурни мрежи.
- Допуска се заличаване или промяна на очертанията и широчината на съществуващите подходи и писта за излитане и кацане и полагане на нова настилка единствено за осигуряване на летателни функции на обекта.
- Изисква се съхраняването на релефа и поддържане на естествената тревна настилка.

2.2.1.2. Подзона „А-2“ – територия с изградени площадки за обслужване на въздухоплаването и с мемориални знаци, свързани с паметни събития от българската авиационна история:

- Не се допуска ново строителство освен за съоръжения, необходими за възстановяване на летателната функция на територията на зона „А”.
- Допуска се обновяване на обслужващите площадки и подходите към тях, или изграждане на нови след доказване на необходимостта им за целите на въздухоплаването.
- Изисква се консервация, реставрация на съществуващите и поставянето на нови паметници и паметни знаци.

2.2.2. Зона „Б“ – Зона за наземно обслужване на исторически развилия се летищен комплекс „Божурище“:

- Не се допуска премахването, надстрояването и пристрояването на единичните недвижими културни ценности в зоната. Всички допустими намеси по единичните недвижими културни ценности в зоната са регламентирани с техните индивидуални режими.

- Допуска се нова строителна намеса върху наличните промишлени и др. сгради без статут на единични недвижими културни ценности в обхвата на зоната, без промяна на обемно-пространствените им параметри. Допускат се строителни дейности по тях или демонтирането им и построяването на нови сгради на тяхно място. Новата застройка да се придържа към старите строителни петна и височини на сградите и да кореспондира с архитектурата на единичните недвижими културни ценности в зоната като не прекъсва главните и второстепенни оси от развитието на комплекса.
- Изисква се съхраняването и подчертаването на композиционните оси на „Летищен комплекс „Божурище” при ограждане на имотите и ново строителство.

2.2.3. Зона „В“ - Парк „Орлите“:

- Парк „Орлите“ да бъде устроен за публично ползване като парк за задоволяване на обществени потребности от общинско значение. Част от територията на поземлен имот 18174.71.1, в която се съдържат сградите, функционално принадлежали на летищния комплекс, да се отреди за „КОО и паркинг” и да се изготви цялостен ландшафтен проект за територията му.
- При изготвянето на ландшафтният проект се поставят следните изисквания:
 - а) не се допуска промяна конфигурацията и пространствените характеристики на съществуващата алейна мрежа;
 - б) изисква се съхраняване на запазената дървесната растителност и влагане на местни растителни видове, включително растения, принадлежащи към род *Raemonia Officialis* (Божур) във видовия състав, използван за озеленяване на територията;
 - в) изисква се премахване на временните и постоянните заграждения, пресекли основните функционални и композиционни оси на летищен комплекс „Божурище”, като не се допуска поставянето на нови заграждения;
 - г) изисква се запазване и възстановяване на всички съществуващи елементи: беседки, бетонния мост над Гурмазовско дере и др.;
 - д) ограждането на парковата територия да се предвиди с ажурна ограда по аналогия от съществуващи архивни данни;
 - е) предвижданията за устройване на парка с детски площадки и открити паркови обекти – атракциони, зоокът, открит сцен и др., да бъдат съобразени със запазената алейна мрежа и принципите на структуриране и залесяване на парка.

- Ново строителство се допуска за ремонтни дейности и преизграждане на съществуващи сгради, за ремонт и изграждане на алейната мрежа и др. паркови елементи и паркови обекти – атракциони, зоокът, открит сцен и др., за прокарване на инженерни мрежи и съоръжения и за поставяне на нови паметници и паметни плочи при спазване на изискването да се отнасят до исторически събития, личности и места, свързани с „Летищен комплекс „Божурище”.

- Допуска се изграждане на паркинг в участъка от имот с номер 18174.71.1 от землището на село Гурмазово, намиращ се южно от линията, прокарана между точка № 1569 и точка № 1958.

2.2.4. Зона „Г“ – зона с производствени сгради, построени през втората половина на XX и началото на XXI в.:

- Допуска се съхраняване на съществуващите обеми или тяхната подмяна с ново строителство при съхраняване на основните композиционни оси и важни визуални връзки на „Летищен комплекс „Божурище“.
- Новото строителство да се придържа към обемите и очертанията на старите строителни петна и да кореспондира с архитектурния образ на единичните недвижими културни ценности в рамките на груповата недвижима културна ценност.

2.2. Предписания за опазване на охранителната зона на ГНКЦ:

- Допуска се ново строителство в охранителната зона, съобразено с изискванията за осигуряване на летателна дейност на допусната летателна площадка в зона „А“.
- Допуска се ограждане на територията на зона „А“ от западна, южна и източна посока с прозирна ограда.
- Всички намеси на територията на охранителната зона на груповата недвижима културна ценност да се доказват с проекти съгласно действащата нормативна уредба.

Заинтересованите лица и организации могат да участват в производството по издаване на акта, на основание чл. 69, ал. 1, т. 1 от АПК, чрез представяне на писмени предложения и възражения, които могат да влизат в Министерството на културата, гр. София, бул. „Александър Стамболийски“ № 17 или на следния e-mail адрес: n.marinova@mc.government.bg в едномесечен срок, считан от датата на оповестяване на уведомлението.

Заинтересованите лица и организации имат право на достъп до цялата информация, съдържаща се в преписката по издаване на общия административен акт, която могат да получат в дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“ в Министерството на културата, стая № 313.

Настоящото уведомление да се оповести на интернет страницата на Министерство на културата на основание чл. 66, ал. 1 от АПК.

ЗАМЕСТИНИК-МИНИСТЪР



ДОКТОР ПЛАМЕН СЛАВОВ